

Exam. Code : 216703

Subject Code : 6148

M.A. (Political Science) Semester—III

FOREIGN POLICY OF INDIA

Paper—XII

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—80

Note :— Attempt any **SIX** out of **TEN** questions from Section A. From Section B, students are to attempt **ONE** question from each Unit and **FOUR** in total.

SECTION—A

Note :— Explain your answers in about **250** words. Each question carries **4** marks.

1. Explain the role of Geography and Economic condition as domestic determinants of India's Foreign Policy.
2. What are the objectives of India's Foreign Policy ?
3. Why did India refuse to sign C.T.B.T. ?
4. Briefly explain the objectives of Indian Nuclear Policy.
5. What do you mean by panchsheel ?
6. Explain recent agreements between India and Bangladesh.
7. Explain the recent developments regarding the claim of India for permanent seat in UN Security Council.

8. What are the main objectives of BRICS ?
9. Explain the 123 Agreement.
10. How Ideology has played its role in China's Foreign Policy ?

SECTION—B

Note :— Each question carries 14 marks.

UNIT—I

1. Critically examine the historical and philosophical foundation of India's Foreign Policy.
2. Write down the main principles of India's Foreign Policy.

UNIT—II

3. Critically analyse the relevance of NAM in the post cold war era.
4. Examine Indo-Nepal relations with special reference to BJP Government.

UNIT—III

5. Critically explain the major problems in the way of Indo-China relations.
6. Explain India's approach towards the Restructuring of the UN.

UNIT—IV

7. Explain the relevance of NPT regime in the wake of growing nuclear proliferation in the World.
8. Write a detailed note on BRICS.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਓ ਦੇ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
ਭਾਗ ਅ ਦੀ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ
ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਓ

ਨੋਟ :— ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 250 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ।
ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਨਿਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ ?
3. ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੀ. ਟੀ. ਬੀ. ਟੀ. ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ?
4. ਭਾਰਤੀ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਪਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
5. ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
6. ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਲੀਆ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਭਾਰਤ ਲਈ ਯੂ. ਐਨ. ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਸੀਟ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਲੀਆ ਵਿਕਾਸਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਬ੍ਰਿਕਸ (BRICS) ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ?
9. 123 ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
10. ਚੀਨ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ?

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
2. ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਪੂਰਵ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਨਾਮ (NAM) ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
4. ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. (BJP) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ-ਨੇਪਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਯੂ. ਐਨ. (UN) ਦੇ ਪੁਨਰਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰਫਲਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੋਧਨ (Wake) ਵਿੱਚ ਐਨ. ਪੀ. ਟੀ. (NPT) ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਬ੍ਰਿਕਸ (BRICS) ਉਪਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।